

Natuurtoets
Herinrichting Transportbedrijf Kool te
Schalkwijk

rev. 01
15 juli 2009

Auteur
Ir. L. Koks

Opdrachtgever
Mw. E. Hollander
Schalkwijk

	Inhoud	Blz.
1	Aanleiding	2
1.1	Wettelijk kader	2
1.2	Doel onderzoek	2
1.3	Werkwijze	2
2	Resultaten	4
2.1	Bureaustudie	4
2.2	Terreinbezoek	4
<i>2.2.1</i>	<i>Beschrijving planlocatie</i>	<i>4</i>
<i>2.2.2</i>	<i>Biotopen plangebied</i>	<i>5</i>
<i>2.2.3</i>	<i>Beschermde soorten plangebied</i>	<i>7</i>
2.3	Conclusie natuurwaarden	8
3	Toetsing effecten planontwikkeling	9
3.1	Voorgenomen ingreep	9
3.2	Effecten en consequenties beschermde soorten	9
3.3	Ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet	9
3.4	Mitigerende maatregelen	10
4	Conclusie en aanbevelingen	11
4.1	Conclusies natuurtoets	11
4.2	Aanbevelingen	11
4.3	Tot slot	11
5	Verantwoording	12

BIJLAGE 1: Wettelijk kader

1 Aanleiding

De (toekomstige) eigenaren van het terrein van transportbedrijf Kool te Schalkwijk zijn voornemens over te gaan tot herinrichting van de bedrijfslocatie. Deze locatie aan de Jhr. Ramweg in Schalkwijk is op dit moment in gebruik als opstelplaats voor vrachtwagens, deels in de open lucht deels in een loods. Bij de herinrichting zal de bedrijfslocatie worden omgevormd naar woningbouw.

Vooruitlopend op de herinrichting dient het bestemmingsplan te worden gewijzigd. In het kader van deze bestemmingswijziging vormt onderzoek naar beschermde natuurwaarden een noodzakelijk onderdeel van de procedure.

Voorliggend rapport geeft een beschrijving van de aanwezige natuurwaarden en de consequenties voor de voorgenomen planontwikkeling.

1.1 Wettelijk kader

Vanuit de Flora- en faunawet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijk ingrepen, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan in een vroegtijdig stadium rekening worden gehouden met deze waarden.

Indien schade aan beschermde soorten niet kan worden voorkómen, moet wellicht een ontheffing worden aangevraagd voor overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor algemeen voorkomende soorten is geen ontheffing nodig; voor zeldzame of bedreigde soorten ('strikt beschermde soorten') is in veel gevallen wel een ontheffing nodig. Voor een nadere toelichting op het wettelijk kader wordt verwezen naar Bijlage 1.

1.2 Doel onderzoek

In de vorm van een 'natuurtoets' wordt onderzocht of in het plangebied beschermde natuurwaarden in het geding zijn. Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van eventuele strijdigheden van de voorgenomen ingreep/ontwikkeling met de huidige Flora- en faunawet en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet voor aanvang van de werkzaamheden noodzakelijk is.

1.3 Werkwijze

Om bovenstaand doel te bereiken zijn de volgende werkstappen doorlopen:

1. Bureaustudie: verzamelen bestaande gegevens m.b.t. verspreiding van (strikt) beschermde soorten in en nabij de locatie (o.a. raadpleging Natuurloket);

2. Terreinbezoek aan het plangebied: biotoopkartering (bepaling aanwezigheid biotopen van (strikt) beschermde soorten, inschatting actuele (strikt) beschermde natuurwaarden planlocatie en directe omgeving);
3. Opstellen van een effectbeschrijving op basis van de gegevens (uit de bureaustudie en het terreinbezoek). Hierbij wordt met name aandacht besteed aan eventueel voorkomende strikt beschermde planten- en diersoorten (soorten tabel 3 Flora- en faunawet).
4. Formuleren van een conclusie omtrent de haalbaarheid en eventuele randvoorwaarden waaronder de voorgenomen projecten kunnen worden gerealiseerd. Alsmede formuleren van een conclusie of een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk is, en de noodzaak van aanvullend onderzoek.
5. Formuleren van aanbevelingen voor tijdens de uitvoering en hoe om te gaan met de algemene zorgplicht voor beschermde soorten op het werkterrein.

2 Resultaten

2.1 Bureaustudie

Beschermde soorten

Gegevens Natuurloket

Bij het Natuurloket zijn gegevens over aanwezigheid van beschermde soorten geregistreerd op kilometerhok-niveau.

De gegevens van het Natuurloket geven aan dat in het gebied in de directe omgeving weinig gegevens bekend zijn van aanwezige beschermde soorten. De meeste soortgroepen zijn matig onderzocht en er worden geen strikt beschermde soorten gemeld (www.natuurloket.nl).

Beschermde gebieden en Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Ook in de directe omgeving van de planlocatie bevinden zich geen gebieden die deel uitmaken van de EHS.

2.2 Terreinbezoek

De projectlocatie is in het kader van de natuurtoets bezocht in mei 2009. Op 9 mei 2009 en 27 juni 2009 zijn in de avonduren aanvullende inspecties uitgevoerd in verband met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied.

Onderstaand is kort aangegeven wat de bevindingen van het terreinbezoek zijn voor wat betreft de aanwezige biotopen en verwachte beschermde soorten.

2.2.1 *Beschrijving planlocatie*

Aard en ligging

Het plangebied betreft een parkeerplaats met loodsen voor het opstellen en stallen van vrachtwagens, en aansluitend een kleine boomgaard en moestuin. De moestuin blijft bewaard en wordt verder niet meegenomen in de toetsing.

De locatie maakt deel uit van een langgerekte reeks van woningen en bedrijven langs de Jhr. Ramweg. De omgeving bestaat daarmee uit bebouwing, verharding en dorpsgroen op de verschillende bedrijven en woonpercelen. Noordelijk van het bedrijf ligt een perceel laagstamfruit, en oostelijken bosschage.

Verhard terrein

2.2.2 *Biotopen plangebied*

Voor de natuurtoets is vooral de aanwezigheid van biotopen van belang die leefgebied kunnen vormen van beschermde soorten.

De biotopen op en nabij het transportbedrijf betreffen 'bebouwing' en de kleine boomgaard. De overige delen van het plangebied, namelijk toegangsweg en parkeerplaats, worden niet aangemerkt als biotoop omdat er geen beschermde soorten worden verwacht.

Bebouwing

Bebouwing kan in theorie dienen als verblijfplaats voor vleermuizen of nestlocatie van broedvogels. De meeste van de aanwezige bebouwing

betreft moderne loodsen en zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Loods

Naast de kleine boomgaard bevinden zich enkele kleinere bouwelementen die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Kleine gebouwtjes.

Begroeiing

De aanwezige begroeiing bestaat uit een kleine boomgaard met gras- en struweelbegroeiing. De planlocatie wordt begrensd door een te handhaven beukenhaag.

De begroeiing vormt geschikt leefgebied voor vogels, kleine zoogdieren en amfibieën.

Te handhaven beukenhaag op de terreingrens

Water

Aan de rand van het perceel komen enkele sloten voor. Deze vormen mogelijk leefgebied als voortplantingswater voor amfibieën. De boomgaard kan deel uitmaken van het leefgebied van amfibieën in de vorm van landbiotoop en overwinteringsgebied.

2.2.3 *Beschermde soorten plangebied*

Bebouwing

De aanwezige loodsen vormen geen geschikt leefgebied voor vleermuizen. Ook andere soorten kleine zoogdieren en broedvogels worden er niet verwacht.

De kleine bebouwing nabij de boomgaard is mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Toch worden er geen vleermuizen verwacht, gezien de geringe hoogte van de potentiële invliegopeningen.

Om hier definitief uitsluitsel over te verkrijgen is tweemaal een inspectie uitgevoerd bij gunstige weersomstandigheden voor het uitvliegen van vleermuizen. De inspecties zijn uitgevoerd op de volgende dagen en bij de aangegeven omstandigheden:

- 9 mei 2009, 20.45 uur - 22 uur, bewolkt, droog, windstil, 16 graden celsius

- 27 juni 2009, 22 uur - 23 uur, bewolkt, droog, zwakke wind, 20 graden celsius

Tijdens deze inspecties is gekeken naar uitvliegende vleermuizen uit de gebouwen, en vleermuizen die zich specifiek rond deze gebouwen ophielden.

Bij de beide inspecties zijn

geen vleermuizen waargenomen.

In de kleine bebouwing nabij de boomgaard worden muizen en spitsmuizen verwacht. Van deze soortgroepen worden geen strikt beschermde soorten verwacht, omdat het biotopen betreft van algemene soorten, die ongeschikt zijn voor de enkele strikt beschermde soorten.

Begroeiing

De begroeiing van de kleine boomgaard, inclusief gras en struweel, vormt leefgebied van vogels, kleine zoogdieren en amfibieën. Van de vogels worden broedgevallen verwacht van algemene tuinvogels zoals merel, roodborst, winterkoning, heggemus, mezen, en zanglijster. Deze soorten maken jaarlijks nieuwe nesten; er zijn op het terrein geen beschermde overjarige nesten in bijvoorbeeld boomholten aanwezig.

De boomgaard zal incidenteel worden gebruikt als foerageergebied door vogels die in het verderop gelegen bosje zitten en er naar verwachting broeden. De boomgaard vormt geen essentieel onderdeel van het leefgebied van de vogels in dat bosje.

De begroeiing van de boomgaard en eventuele overhoekjes, opslag van bouwmaterialen en dergelijke, kunnen door amfibieën worden gebruikt als deel van het landbiotoop in de zomer (na de voortplanting) of als plek voor overwintering. Er worden slechts algemene amfibiesoorten verwacht, zoals groene kikker en gewone pad. Strikt beschermde soorten worden niet verwacht gezien het intensieve gebruik van de planlocatie en de directe omgeving.

2.3 Conclusie natuurwaarden

De huidige natuurwaarden in de vorm van beschermde soorten zijn geconcentreerd in het begroeide gedeelte rondom de boomgaard.

In de begroeiing worden weliswaar beschermde soorten verwacht van de soortgroepen vogels, kleine zoogdieren en amfibieën, maar deze behoren tot de groep van algemeen voorkomende soorten, met het laagste beschermingsregime.

De aanwezige bebouwing in de moestuin zou mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats door vleermuizen. De verwachting is echter laag, gezien de geringe hoogte van de bebouwing en de aard van de potentiële invlieggaten. Tijdens aanvullende inspecties op 9 mei 2009 en 27 juni 2009 is bevestigd dat de gebouwen geen functie hebben als verblijfplaats voor vleermuizen.

3 Toetsing effecten planontwikkeling

3.1 Voorgenomen ingreep

De voorgenomen ingreep betreft de inrichting van het plangebied met woonhuizen en tuinen en bijbehorende voorzieningen.

Bij de inrichting als woongebied zal naar verwachting de volledige inrichting van het

transportbedrijf worden verwijderd, ter vervanging van de nieuwe woonbestemming.

De beukenhaag en aangrenzende moestuin blijven in de nieuwe plannen gehandhaafd.

3.2 Effecten en consequenties beschermde soorten

De effecten van de nieuwe planontwikkeling op de aanwezige beschermde soorten bestaat eruit dat geschikt leefgebied voor enkele soorten verdwijnt.

De kleine boomgaard zal als geschikt leefgebied voor vogels, kleine zoogdieren en amfibieën verdwijnen. In de nieuwe woonbestemming zal ook een deel als tuin worden ingericht, welke een vervanging kan zijn voor het nu aanwezige leefgebied. Er is geen wettelijke verplichting om het verdwijnen van leefgebied van algemene soorten te vervangen door geschikt nieuw leefgebied.

Om het onbedoeld doden van amfibieën te voorkomen is het raadzaam om eventuele werkzaamheden aan het landbiotoop en waterbiotoop uit te voeren onder ecologische begeleiding. Daarbij wordt het plangebied door een ecooloog gecontroleerd op de aanwezigheid van amfibieën. Indien amfibieën worden aangetroffen, kunnen deze eenvoudig worden opgepakt en verplaatst naar geschikt biotoop in de omgeving.

3.3 Ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet

De te verwachten beschermde soorten betreffen alleen enkele algemene soorten (soorten van tabel 1 van Flora- en faunawet; zie bijlage 1). Voor deze soorten geldt sinds het van kracht worden van het vrijstellingsbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet, een vrijstelling voor het overtreden van verbodsbepalingen van Flora- en faunawet zoals het verstoren of onopzettelijk doden van dieren of vernietigen van holen of verblijfplaatsen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Voor uitvoering van de werkzaamheden hoeft derhalve geen ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

3.4 Mitigerende maatregelen

Zoals beschreven in § 3.2 kunnen door de voorgenomen ingreep effecten optreden op enkele beschermde soorten, te weten enkele algemene kleine zoogdieren en mogelijk lokaal algemene broedvogels. Deze effecten kunnen worden beperkt of worden voorkómen door onderstaande maatregelen in acht te nemen.

Verwijderen van begroeiing

- Rooien van begroeiing (inclusief afvoer hout- en snoeimateriaal en strooisel) buiten het broedseizoen.

Waterpartijen

- Uitvoering van werkzaamheden na juni (en vóór maart) in verband met voortplantingsperiode amfibieën.

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Conclusies natuurtoets

De algemene conclusie luidt dat zich op de planlocatie geen beschermde soorten bevinden die een belemmering kunnen vormen voor de voorgenomen planontwikkeling.

4.2 Aanbevelingen

De volgende aanbevelingen worden gedaan voor het vervolgtraject:

- Plannen van de uitvoering van de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels.
- Ecologische begeleiding van de werkzaamheden om het onbedoeld doden van amfibieën of egels te voorkomen. Ecologische begeleiding bestaat uit het vooraf inspecteren van de locaties waar gewerkt wordt op aanwezigheid van de genoemde dieren.
- Uitvoering van werkzaamheden aan waterpartijen na juni (en vóór maart) in verband met voortplantingsperiode amfibieën.

4.3 Tot slot

Voor eventuele vragen naar aanleiding van de natuurtoets kan contact worden opgenomen met de heer ir. L. Koks (06 205 44 939).

5 Verantwoording

De voorliggende natuurtoets is uitgevoerd door de heer L. Koks, werkzaam als adviseur ecologie bij Advies- en ingenieursbureau Oranjewoud B.V. te Oosterhout.

De heer Koks is als adviseur ecologie sinds 2002 intensief betrokken bij advisering op het gebied van uiteenlopende projecten in relatie tot natuurwetgeving, in het bijzonder de toepassing van de Flora- en faunawet. Hij heeft reeds vele onderzoeken uitgevoerd, gerapporteerd en zonodig ontheffingsaanvragen verzorgd.

Het onderzoek is op persoonlijke titel uitgevoerd, onder gebruikmaking van de beroepsmatig verkregen kennis en inzichten.

Bijlage 1: Wettelijk Kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De *gebiedsbescherming* is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermings Zones (SBZ's) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De *soortbescherming* is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied.

Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermden planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten **overall** in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- *Soorten van tabel 1 - algemene soorten - lichtste beschermingsregime*

AMvB:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.

Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; , algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.

1. Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

- *Soorten van tabel 2 - overige soorten - middelste beschermingsregime AMvB:*

Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

- *Soorten van tabel 3 - genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB - zwaarste beschermingsregime AMvB-*

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan drie criteria wordt getoetst (zware toets): er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de Das, verschillende amfibieënsoorten waaronder Rugstreeppad en Kamsalamander en vissoorten waaronder Grote modderkruiper

- *Vogels*

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd.

T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de

periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.